

Облік і оподаткування

УДК 336.226.211

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14760774>

Врегулювання проблем майнового оподаткування в Україні

Найденко Олексій Євгенович

кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна, пр. Науки 9-А, <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>

Нікулін Дмитро Юрійович

здобувач вищої освіти, третього (освітньо-наукового рівня), Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна, пр. Науки 9-А, <https://orcid.org/0009-0005-1352-6081>

Прийнято: 06.01.2025|Опубліковано: 18.01.2025

***Анотація.** В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення податки відіграють важливу фінансову роль для наповнення доходної частини бюджету. Але в українському податковому законодавстві акцент робиться на інших податках, що формують лівову частину податкових надходжень (податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, акцизний податок). З часу свого запровадження майнові податки незначним чином впливають на бюджетний процес, що в першу чергу пов'язано з умовами оподаткування, які суттєво відрізняються від зарубіжних країн. В процесі дослідження було проаналізовано існуючі проблеми, які виникають в*

процесі справляння майнових податків в Україні. Для досягнення мети статті здійснено теоретичне узагальнення структури майнових податків в Україні, оцінена їх роль в бюджетному процесі, досліджено зарубіжний досвід майнового оподаткування, обґрунтовано ключові напрямки реформування майнового оподаткування в Україні. В процесі наукового дослідження використано методи: теоретичного узагальнення, систематизації (для узагальнення теоретичних аспектів майнового оподаткування в Україні та зарубіжних країнах), статистичні та графічні методи аналізу (для оцінки впливу майнових податків на стан бюджетної політики України та зарубіжних країн); логічного обґрунтування (для обґрунтування шляхів удосконалення справляння майнових податків в Україні). В процесі наукового дослідження виявлено, що майнові податки в Україні складають менше 3 % від податкових надходжень до Зведеного бюджету України, що майже вдвічі менше за показники провідних країн ЄС. Узагальнено підходи зарубіжних країн до справляння податку на нерухомість. З'ясовано, що в деяких країнах податок на нерухомість є частиною податку на багатство. Окреслено основні проблеми майнового оподаткування, які в тому числі становлять вадю для збільшення податкових надходжень. У висновках обґрунтовано основні шляхи удосконалення майнового оподаткування в Україні, які пов'язані із застосуванням світового досвіду майнового оподаткування. Акцент зроблено на необхідності переходу до диференційованих ставок податку залежно від бази оподаткування та доходів платника податку, а також розмежуванні правил оподаткування для юридичних та фізичних осіб.

Ключові слова: *майнові податки, плата за землю, податок на нерухоме майно, транспортний податок, податок на багатство, оціночна вартість, нормативно-грошова оцінка, податкові надходження.*

Resolving property taxation issues in Ukraine

Oleksii Naidenko

PhD in Economics, Associate Professor Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 61166, 9A Nauka Ave., Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>

Dmytro Nikulin

higher education student, third (educational and scientific level), Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 61166, 9A Nauka Ave., Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0005-1352-6081>

Abstract. *In conditions of martial law and post-war reconstruction, taxes play an important fiscal role in filling the revenue part of the budget. But in Ukrainian tax legislation, the emphasis is on other taxes that form the lion's share of tax revenues (value added tax, personal income tax, corporate income tax, excise tax). Since their introduction, property taxes have had a minor impact on the budget process, which is primarily due to the taxation conditions that differ significantly from foreign countries. In the process of research, existing problems that arise in the process of collecting property taxes in Ukraine were analyzed. To achieve the goal of the article, a theoretical generalization of the structure of property taxes in Ukraine was carried out, their role in the budget process was assessed, foreign experience of property taxation was studied, and key areas of property taxation reform in Ukraine were substantiated. In the process of scientific research, the following methods were used: theoretical generalization, systematization (to generalize theoretical aspects of property taxation in Ukraine and foreign countries), statistical and graphical methods of analysis (to assess the impact of property taxes on the state of budget policy in Ukraine and foreign countries); logical justification (to justify ways to improve the collection of property taxes in Ukraine). In the process of scientific research, it was found that property taxes in Ukraine account for less than 3% of tax revenues to the Consolidated Budget of Ukraine, which is almost half the indicators of leading EU*

countries. The approaches of foreign countries to the collection of real estate tax are summarized. It is found that in some countries, real estate tax is part of the wealth tax. The main problems of property taxation are outlined, which, among other things, constitute a drawback for increasing tax revenues. The conclusions substantiate the main ways to improve property taxation in Ukraine, which are related to the application of world experience in property taxation. The emphasis is on the need to transition to differentiated tax rates depending on the tax base and income of the taxpayer, as well as the differentiation of taxation rules for legal entities and individuals.

Keywords: *property taxes, land tax, real estate tax, transport tax, wealth tax, assessed value, regulatory monetary assessment, tax revenues.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Податки відіграють важливу роль в економіці багатьох країн. В довоєнний період питома вага податкових надходжень у доходах Зведеного бюджету України перевищувала 85 %. Воєнний стан суттєво ускладнив виконання державою фіскальної функції податків (питома вага податків в доходах бюджету знизилася до 52,77 % у 2023 році). Цей факт негативним чином впливає на можливості держави у подальшому перерозподілі отриманих надходжень на передбачені Державним бюджетом цілі та спричиняє виникнення бюджетного дефіциту: за 10 місяців 2024 року дефіцит Державного бюджету склав 995,1 млрд. грн., а дефіцит Зведеного бюджету України – 916,2 млрд. грн [1]. При цьому, податкове навантаження на економіку України залишається доволі високим: в 2022 році – 34,75 % від реального ВВП, а в 2023 році – 29,69 %. Високе податкове навантаження в умовах воєнного стану не дозволяє ефективно розвиватися суб'єктам господарювання та призводить до збільшення собівартості продукції та інфляційним коливанням. Окрім того, більшість змін до Податкового кодексу України порушують базовий принцип податкового законодавства – стабільність, а процедура підписання таких законодавчих змін іноді порушує вимоги статті 94 Конституції України.

Майнові податки в системі оподаткування існували й до прийняття Податкового кодексу України: плата за землю, податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів. Звертаємо увагу, що до прийняття Податкового кодексу України не було передбачено оподаткування нерухомості. В системі оподаткування України майнові податки не відіграють ключової ролі. Так, за підсумками 2023 року питома вага податку на майно у податкових надходженнях до Зведеного бюджету України склала 2,67 %. При цьому, такий показник нижче ніж в країнах ЄС-27, який за 2022 рік склав 5,2 % від податкових надходжень. Серед країн ЄС-27 найбільшу питому вагу майнових податків у податкових надходженнях мають Франція (8,9 %), Бельгія (7,8 %), Іспанія (7,4 %), Греція (7,3 %), Люксембург (6,7 %), Португалія (6,4 %), [2]. Тобто, резерв для зростання ролі майнових податків у податкових надходженнях в Україні є.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наявність наукових публікацій за даною тематикою свідчать про актуальність обраної теми дослідження.

Так, Ф. Ткачик [3] розглянув зарубіжний досвід оподаткування нерухомості та напрями імплементації такого досвіду в Україні. Особливо автор наголошує на необхідності врахування зарубіжного досвіду майнового оподаткування для забезпечення повоєнного відновлення України.

Wołowies T. [4] в своєму дослідженні приділив увагу проблемам оподаткування нерухомості в країнах ЄС.

Ю. Чиркова та Н. Петришин [5] виявили, що податки на нерухомість в країнах ЄС відіграють важливу роль у наповненні бюджету.

Т. Єфименко [6] наголошує на посиленні фіскальної децентралізації в Україні, що має посилити роль майнових податків у формуванні доходів регіонів України.

Думку Т. Єфименко поділяє Х. Патицька [7], яка робить акцент на підвищенні фінансової спроможності територіальних громад завдяки збільшенню фіскальної ролі майнових податків.

Paul Cosmin Alin Enachescu [8] дослідив систему оподаткування нерухомості в ЄС та наголосив на різному підході під час оцінки нерухомості, що створює складнощі в подальшій оцінці та обчисленні податкового навантаження.

Н. Теслюк та інші [9] наголошують на необхідності посилення фіскальної ролі транспортного податку як складової майнового податку в Україні.

В. Горин та В. Булавинець [10] акцентують увагу на негрунтованому підході до застосування податкових пільг з плати за землю, що призводить до зменшення податкових надходжень від цього платежу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Справляння майнових податків в Україні з урахуванням діючих норм Податкового кодексу України, з одного боку не враховує зарубіжний досвід оподаткування, з іншого – передбачає необґрунтовані умови оподаткування та податкові преференції. В рамках справляння майнових податків в українському податковому законодавстві існують певні недоліки, що не дозволяють Україні посилити фіскальну роль таких платежів та збільшити надходження до бюджету.

Результатом цього дослідження має стати пошук резервів збільшення податкових надходжень від майнових податків на основі вирішення існуючих законодавчих проблем податкового регулювання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є обґрунтування існуючих проблем в системі майнового оподаткування та визначення резервів збільшення податкових надходжень від таких платежів до місцевих бюджетів територіальних громад.

Для досягнення такої мети поставлено такі завдання: аналіз структури майнових податків в Україні, узагальнення існуючих проблем податкового регулювання майнового оподаткування, обґрунтування напрямів удосконалення майнового оподаткування для посилення фіскальної ролі майнових податків в системі оподаткування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Зміни, які було внесено до Податкового

кодексу України [11] наприкінці 2014 року суттєво змінили структуру майнових податків та їх бюджетну спрямованість.

Так, до 2015 року плата за землю та збір за першу реєстрацію транспортних засобів входили до складу загальнодержавних податків, а податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – до місцевих податків.

Намагання влади покращити місце України в світових рейтингах спричинило зміни структури майнових податків. Так, з 2015 року в переліку місцевих податків та зборів було визначено податок на майно. А от стаття 265 Податкового кодексу України регламентувала таку структуру податку на майно: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортний податок, плата за землю. Тобто, в структурі податку на майно налічується три податкові платежі, за якими визначено правила оподаткування та звітування. Звертаємо увагу на те, що за платежами, які входять до складу податку на майно передбачається подача податкових декларацій, що затверджені різними наказами Міністерства фінансів України, що є неприпустимим, оскільки стаття 10 Податкового кодексу України [11] наголошує на наявності податку на майно в єдиному числі, тож і декларація має бути одною за всіма податками, що входять до складу податку на майно.

Запровадження майнових податків мало на меті збільшити доходну частину бюджету. Але, як бачимо з рис. 1, питома вага податку на майно в податкових надходженнях Зведеного бюджету України знизилася з 3,84 % у 2016 році до 2,67 % у 2023 році. Причиною цього стало не тільки запровадження добровільної сплати податків під час воєнного стану, але й не обґрунтовані правила оподаткування податком на майно на відміну від зарубіжних країн.

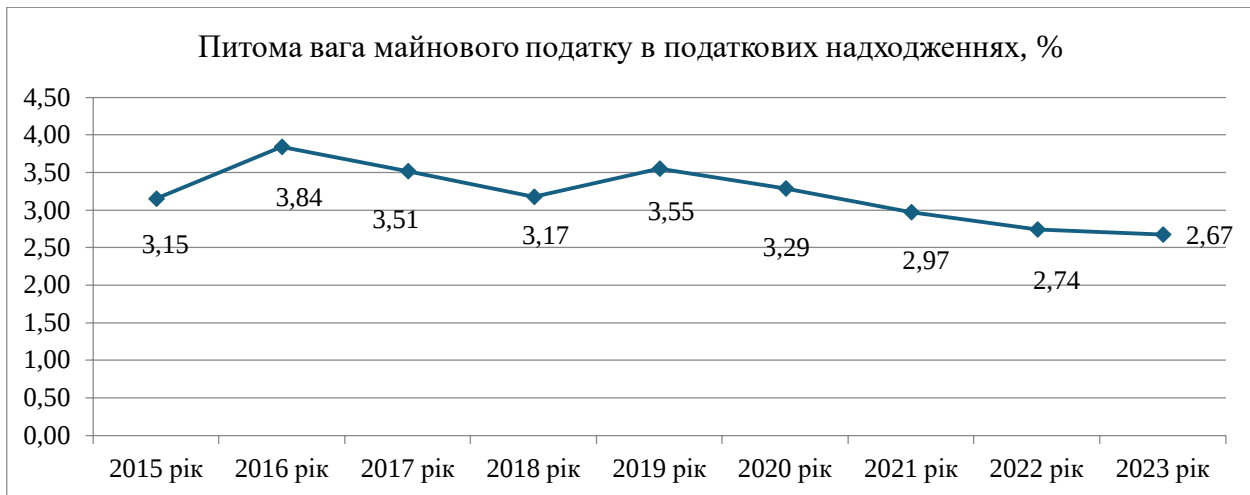
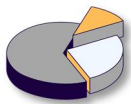

Рис. 1. Місце податку на майно у податкових надходженнях до Зведеного бюджету України

Джерело: складено автором на основі аналізу [12]

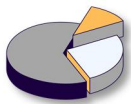
Розглянемо основні проблеми податкового регулювання податку на майно в Україні.

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Важливою проблемою, що зменшує обсяги податкових надходжень від такого платежу, є підхід до визначення бази оподаткування, якою Податковим кодексом України визначається загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості. В країнах ЄС застосовується підхід, в основу якого покладено вартість нерухомості.

Наприклад, у Німеччині розрахунок податку на нерухоме майно складається з трьох окремих послідовних кроків: процедура визначення оціночної вартості; порядок визначення відповідної вартості, яка базується на оціночній вартості; процедура визначення суми податку, яка використовує відповідну вартість як вхідну інформацію [13].

У Литві оподатковуваною вартістю нерухомого майна є середньоринкова вартість нерухомого майна, визначена шляхом масової оцінки, а для зазначеного нерухомого майна – методом відшкодованої вартості (собівартості) [14].

Латвія справляє податок на нерухоме майно залежно від кадастрової вартості нерухомості [15].

В Болгарії [16] базою оподаткування виступає оціночна вартість нерухомості.

У Польщі, базою для оподаткування нерухомості виступає її корисна площа [3].

Слід також відмітити, що майно в більшості країн ЄС є об'єктом оподаткування податком на багатство, ставки якого залежать від вартості нерухомості (табл. 1).

Таблиця 1

Звільнення від податку на багатство залежно від вартості нерухомості

Країна	Неоподатковувана база нерухомості
Литва	До 150 000 євро
Греція	До 300 000 євро
Іспанія	До 300 000 євро
Португалія	До 600 000 євро
Франція	До 800 000 євро

Джерело: складено автором на основі аналізу [17]

Також негативним моментом оподаткування нерухомості в Україні є застосування однакових ставок податків при оподаткуванні житлової та нежитлової нерухомості. З одного боку, це сприяє дотриманню принципу рівності оподаткування, але з іншого порушує принцип соціальної справедливості. Тобто, ставки податку мають встановлюватися за принципом прогресії, а не бути однаковими для всіх.

Потребують вирішення питання, пов'язані із застосуванням податкових пільг, особливо для бюджетних установ. Наприклад, заклади вищої освіти змушені сплачувати податок на нерухомість, що в умовах воєнного стану створює багато фінансових проблем для університетів, що мають значні навчальні площі.

2. Плата за землю.

Як показує світовий досвід, в зарубіжних країнах всі земельні ділянки мають нормативно-грошову оцінку [19], що дозволяє справляти земельний податок спираючись на визначену базу оподаткування.

В процесі справляння плати за землю в Україні може виникнути ситуація, що сума податку може бути суттєво знижена внаслідок відсутності нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

Так норма пп. 277.1 Податкового кодексу України [11] передбачає, що у разі відсутності нормативно-грошової оцінки сільськогосподарських угідь, в якості бази оподаткування буде застосована нормативно-грошова оцінка ріллі по Автономній Республіці Крим або по області, де знаходиться така земельна ділянка. Але звертаємо увагу, що якщо мова буде йти про багаторічні насадження, то відсутність нормативно-грошової оцінки по ним дозволить сплачувати плату за землю в меншому обсязі. Наприклад, станом на 1 січня 2024 року нормативно-грошова оцінка ріллі по Харківській області складала 33881,087 грн. за 1 га, а нормативно-грошова оцінка багаторічних насаджень – 70432,8701 грн. за 1 га, що створює легальну схему ухилення від оподаткування внаслідок відсутності нормативно-грошової оцінки багаторічних насаджень.

Недосконалою також є норма, що теоретично може призвести до застосування однакової ставки плати за землю за використання сільськогосподарських угідь у разі наявності або відсутності по ним нормативно-грошової оцінки. Так, нижня межа ставки в обох випадках становить 0,3 %, що дає можливість органам місцевого самоврядування скористатися такою нормою.

3. Транспортний податок.

З прийняттям Податкового кодексу України було прийнято рішення відмовитися від справляння податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів.

Це призвело до того, що з під оподаткування на законних підставах було виведено: трактори, вантажні автомобілі, мотоцикли, яхти та парусні судна, човни моторні та катери.

Поява в 2015 році транспортного податку суттєво не вплинула на надходження податків на майно. При цьому перша редакція оновленого Податкового кодексу України в 2015 році взагалі не враховувала при визначенні об'єкту оподаткування вартості легкових автотранспортних засобів, а тільки об'єм циліндру двигуна. Лише згодом, була врегульована норма, що передбачала, що податок справляється з легкових авто, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року [11].

Обов'язки щодо визначення середньоринкової вартості авто покладено на Міністерство економіки України, яке щороку оприлюднює перелік авто, що підпадають під оподаткування. При цьому кількість об'єктів оподаткування поступово зростала та в 2024 році склала 485 моделей легкових авто [19].

Основною проблемою під час справляння податку є відсутність диференціації ставки податку, яка встановлена у фіксованому розмірі (25 000 грн. на рік) незалежно від середньоринкової вартості легкового авто. Так, наприклад, вартість авто Феррарі (модель 812 GTS) в 2024 році склала більше 13 000 000 грн., а авто Ламборджіні (модель Revuelto – більше 18 000 000 грн). Відсутність диференціації ставок податку призводить до суттєвих втрат бюджету.

Окрім того, наголошує на необхідності розподілу ставок транспортного податку за видами осіб, які ними володіють – фізичні особи-громадяни та юридичні особи (або фізичні особи-підприємці).

Певним проявом дискримінації є обов'язком фізичних осіб-громадян сплатити річну суму транспортного податку єдиним платежем на підставі отриманого податкового повідомлення-рішення від податкових органів. При цьому юридичні особи сплачують податок поквартально рівними частинами.

Висновки. Таким чином, існуючі проблеми в сфері майнового оподаткування значно знижують фіскальний потенціал такого податку та його

складових. Для усунення таких проблем авторами пропонуються наступні заходи:

встановлення оціночної вартості в якості бази оподаткування для податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки. Методику визначення оціночної вартості має встановити Кабінет Міністрів України, а відповідні органи місцевого самоврядування мають сформувати реєстр об'єктів нерухомості з їхньою оціночною вартістю;

диференціація ставок податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки залежно від видів нерухомості та власників такої нерухомості;

визначення межі вартості об'єктів нерухомості, при перевищенні якої такі об'єкти будуть відноситися до «елітної» нерухомості та оподатковуватися за найвищими ставками податку;

зміна підходу щодо визначення суми плати за землю, у разі не проведення нормативно-грошової оцінки земельної ділянки. В такому разі має застосовуватися нормативно-грошова оцінка саме не оціненого виду сільськогосподарських угідь (а не виключно ріллі) по області, де знаходиться така земельна ділянка;

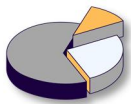
надання податкових пільг з податку на майно (окрім транспортного податку) для бюджетних установ для забезпечення економії оборотних коштів під час воєнного стану;

запровадження прогресивних ставок транспортного податку, залежно від середньоринкової вартості транспортних засобів;

включення до об'єкту оподаткування транспортним податком вантажних авто, приватних літаків, приватних гелікоптерів, приватних яхт, катерів та човнів, що має суттєво збільшити надходження до місцевих бюджетів;

застосування диференційованих ставок транспортного податку за видами власників зі збільшенням ставок для юридичних осіб та ФОП-ів;

встановлення однакових умов зі сплати податку на майно для всіх видів платників, оскільки юридичні особи сплачують платіж рівномірно, а фізичні особи-громадяни єдиним платежем;

запровадження єдиної форми податкової звітності для податку на майно.

Список використаних джерел

1. Показники виконання Зведеного бюджету України за січень-жовтень 2024 року URL: https://www.mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (дата звернення 24.12.2024)
2. Data on Taxation Trends URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/economic-analysis/data-taxation-trends_en (date of access: 24.12.2024).
3. Ткачик Ф. П. Роль податку на нерухоме майно у фіскальній політиці Європейського Союзу та економічному відновленні України // *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 5(2). С. 18–22. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.5\(2\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2022.5(2).4)
4. Wołowiec T. Legal and Economics Features of Real Estate Taxation Systems in European Union (Sellected Problems). *Studia Europejskie – Studies in European Affairs*, 3/2018, pp. 221–243. URL: <https://journalse.com/legal-and-economics-features-of-real-estate-taxation-systems-in-european-union-sellected-problems/> (date of access: 24.12.2024).
5. Чиркова Ю. Л., Петришин Н. Я. Ключові аспекти оподаткування об'єктів нерухомості: світовий досвід та перспективи реформування в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 9. С. 44–47. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.9.9>
6. Єфименко Т. І. Майнове оподаткування: контекст фіскальної децентралізації в Україні. *Фінанси України*. 2022. № 1. С. 27–49. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.01.027>
7. Патицька Х. О. Закономірності розвитку системи майнового оподаткування в Україні в контексті підвищення фінансової спроможності територіальних громад. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 129–135. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-129-135>
8. Paul Cosmin Alin Enachescu Analysis of Real Estate Taxation in the European Union's Countries. *Economic Alternatives, University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria*, 2022. issue 4, pages 606–625 URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/about>

<https://www.unwe.bg/doi/eajournal/2022.4/EA.2022.4.03.pdf> (date of access: 24.12.2024).

9. Теслюк Н. П., Назаренко Я. Я., Наконечна С. А. Транспортний податок та його роль у формуванні місцевих бюджетів. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8635> (дата звернення: 24.12.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.2.75

10. Горин В. П., Булавинець В. М. Плата за землю як інструмент фіскального регулювання суспільного добробуту. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2020. Т. 31(70). № 3(2). С. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-3-43>

11. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Голос України*. 2010. № 229-230. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 24.12.2024)

12. Статистичний збірник Міністерства фінансів України «Бюджет України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik> (дата звернення 24.12.2024)

13. Real property tax. Germany URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/legacy/taxDetail.html?id=135/1424159159&taxType=Other+direct+tax (date of access: 24.12.2024).

14. Immovable property tax. Lithuania URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/legacy/taxDetail.html?id=867/1424159249&taxType=Other+direct+tax (date of access: 24.12.2024).

15. Immovable property tax. Latvia. URL: https://www.vid.gov.lv/en/immovable-property-tax?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F (date of access: 24.12.2024).

16. Immovable Property Tax. Bulgaria URL: <https://www.minfin.bg/en/778> (date of access: 24.12.2024).

17. Comparing Wealth Tax Obligations Across European Countries URL: <https://chasebuchanan.com/wealth-tax-obligations-across-european-countries/> (date of access: 24.12.2024).

18. Плата за землю в країнах Європейського Союзу URL:
https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1058/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8_%D0%BD%D0%B0_%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D1%8E.pdf (дата звернення 24.12.2024)

19. Транспортні засоби: розрахунок вартості URL:
<https://me.gov.ua/vehicles/calculateprice?lang=uk-UA> (дата звернення 24.12.2024)